

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2012 M. SAUSIO 18 D. NUTARIMO NR. 99 „DĖL VALSTYBINIO GYVENTOJŲ APSAUGOS PLANO BRANDUOLINĖS AR RADIOLOGINĖS AVARIJOS ATVEJU PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ (TOLIAU – NUTARIMAS NR. 99) PROJEKTO, VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2010 M. KOVO 24 D. NUTARIMO NR. 330 „DĖL MINISTRAMS PAVEDAMŲ VALDYMO SRIČIŲ“ PAKEITIMO“ (TOLIAU – NUTARIMAS NR. 330) PROJEKTO, VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2004 M. BALANDŽIO 7 D. NUTARIMO NR. 388 „DĖL INFORMACIJOS IR ATASKAITŲ, SUSIJUSIŲ SU EUROPOS SĄJUNGOS APLINKOS SEKTORIAUS TEISĖS AKTŲ ĮGYVENDINIMU IR TEIKIAMŲ EUROPOS KOMISIJAI, EUROPOS CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ AGENTŪRAI IR EUROPOS APLINKOS AGENTŪRAI RENGIMO IR TEIKIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ (TOLIAU – NUTARIMAS NR. 338) PROJEKTO, VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1994 M. SPALIO 13 D. NUTARIMO NR. 972 „DĖL PRISIJUNGIMO PRIE 1986 METŲ KONVENCIJOS DĖL OPERATYVIOS INFORMACIJOS APIE BRANDUOLINĘ AVARIJĄ“ PAKEITIMO“ (TOLIAU – NUTARIMAS NR. 972) PROJEKTO, VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2018 M. SPALIO 3 D. NUTARIMO NR. 996 „DĖL VALSTYBINĖS APLINKOS MONITORINGO 2018–2023 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ (TOLIAU – NUTARIMAS NR. 996) PROJEKTO, VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1998 M. RUGSĖJO 22 D. NUTARIMO NR. 1138 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJOS NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ (TOLIAU – NUTARIMAS NR. 1138) PROJEKTO, VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2018 M. GRUODŽIO 12 D. NUTARIMO NR. 1298 „DĖL VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ IR DARBUOTOJŲ, DIRBANČIŲ PAGAL DARBO SUTARTIS, PAREIGYBIŲ POREIKIO NUSTATYMO KRITERIJŲ APRAŠO IR DIDŽIAUSIO LEISTINO VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ IR DARBUOTOJŲ, DIRBANČIŲ PAGAL DARBO SUTARTIS IR GAUNANČIŲ DARBO UŽMOKESTĮ IŠ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR VALSTYBĖS PINIGŲ FONDŲ, PAREIGYBIŲ SKAIČIAUS SĄRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ (TOLIAU – NUTARIMAS NR. 1298) PROJEKTO, VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2010 M. SPALIO 20 D. NUTARIMO NR. 1503 „DĖL VALSTYBINIO EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ VALDYMO PLANO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ (TOLIAU – NUTARIMAS NR. 1503) PROJEKTO, VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2002 M. GRUODŽIO 3 D. NUTARIMO NR. 1872 „DĖL DUOMENŲ APIE VEIKLĄ, KURIĄ VYKDANT ŠALINAMOS RADIOAKTYVIOSIOS ATLIEKOS, TEIKIMO EUROPOS KOMISIJAI TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ (TOLIAU – NUTARIMAS NR. 1872) PROJEKTO, VYRIAUSYBĖS 1998 M. GEGUŽĖS 12 D. NUTARIMO NR. 578 „DĖL DOZIMETRINĖS KONTROLĖS RADIACINĖS AVARIJOS ATVEJU BENDRŲJŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS“ (TOLIAU – NUTARIMAS NR. 578) PROJEKTO (TOLIAU KARTU VADINAMA – NUTARIMŲ PROJEKTAI) (TAP NR. 20-2054; 20-2065; 20-2060; 20-2057; 20-2063; 20-2056; 20-2064; 20-2058; 20-2061; 20-2055) (TAIS NR. 20-16077; 20-16078; 20-16079; 20-16080; 20-16081; 20-16082; 20-16083; 20-16085; 20-16086; 20-16087)

2020-12-01 Nr. NV-3274

Vilnius

- 1. Projektų rengėja** – Aplinkos ministerija (kartu su Sveikatos apsaugos ministerija ir Radiacinės saugos centru).
- 2. Projektų tikslas** – įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. balandžio 29 d. pasitarimo sprendimą dėl Aplinkos apsaugos agentūros (toliau – AAA) ir Radiacinės saugos centro

(toliau – RSC) atliekamų funkcijų radiologinio monitoringo srityje optimizavimo (Aplinkos apsaugos agentūros vykdomas radiologinio monitoringo (valstybinio, savivaldybių ir ūkio subjektų) organizavimo, atlikimo, priežiūros ir ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS ir ARGOS prognozavimo sistemos administravimo funkcijos perduodamos Radiacinės saugos centrui).

3. Dabartinė situacija:

- AAA vykdo valstybinį radiologinį aplinkos monitoringą, kuris yra sudėtinė valstybinio aplinkos monitoringo dalis;
- AAA vykdo aplinkos komponentų tyrimus aplinkos oro ir paviršinio vandens, administruoja automatinį radiologinių matavimų – ankstyvojo perspėjimo RADIS sistemą ir ARGOS prognozavimo sistemą, išduoda laboratorijoms leidimus taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir jų aplinkos elementuose tyrimams, įskaitant ir leidimus radionuklidų aktyvumo koncentracijų aplinkoje tyrimams;
- RSC atlieka valstybinio radiologinio monitoringo tyrimus (maisto produktų ir jų žaliavų, geriamojo vandens, kritulių, dirvožemio ir aplinkos gama dozės ekvivalento) ir pagal visus valstybinio aplinkos radiologinio monitoringo duomenis (įskaitant ir pateiktus AAA) vertina poveikį visuomenės sveikatai ir gyventojų apšvitai.
- AAA ir RSC teikia savo gautų rezultatų ataskaitas Lietuvos visuomenei ir Europos Komisijai;
- AAA ir RSC vykdomos funkcijos nesidubliuoja, tačiau dėl esamo funkcijų pasiskirstymo (RSC atsakingas už pasiūlymų dėl skubiųjų ir ankstyvųjų apsaugomųjų veiksmų taikymo teikimą, o jie tiekiami ir remiantis AAA informacija) ilgiau užtruktų reagavimas į avarijas;
- Sukoncentravus pajėgumus vienoje vietoje, RSC galėtų operatyviau reaguoti ir priimti reikiamus sprendimus, koordinuoti veiksmus su kitomis institucijomis (Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu ir kt.).

4. Projektų esmė:

- Vykdam Vyrtausybės 2020 m. balandžio 29 d. pasitarimo sprendimą, priimti Aplinkos monitoringo įstatymo Nr. VIII-529 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymas, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 25, 26 ir 57 straipsnių pakeitimo įstatymas, Radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 2, 5, 6, 23, 28 straipsnių, 1 ir 2 priedų pakeitimo įstatymas, Branduolinės saugos įstatymo Nr. XI-1539 25 straipsnio pakeitimo įstatymas, Branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 2 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymas, Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymas (toliau kartu vadinama – Įstatymų pakeitimai).
- Nutarimų projektais siekiama pakeisti nutarimų nuostatas atsižvelgiant į Įstatymų pakeitimus ir:
 - 1) patikslinti Sveikatos apsaugos ministerijos funkcijas pavedant jai nustatyti su radiologinio aplinkos monitoringo įgyvendinimu susijusias tvarkas;
 - 2) nustatyti Radiacinės saugos centro funkcijas perėmus radiologinio aplinkos monitoringo (valstybinio, savivaldybių ir ūkio subjektų) organizavimo, atlikimo, priežiūros ir ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS ir ARGOS prognozavimo sistemos administravimo funkcijas;
 - 3) patikslinti Aplinkos ministerijos ir Aplinkos apsaugos agentūros funkcijas, perdavus radiologinio aplinkos monitoringo (valstybinio, savivaldybių ir ūkio subjektų) organizavimo, atlikimo, priežiūros ir ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS ir ARGOS prognozavimo sistemos administravimo funkcijas, šioms institucijoms nustatytas funkcijas aplinkos radiacinės saugos ir branduolinės saugos srityse.

Nutarimų projektuose siūlomos šios naujos teisinio reguliavimo nuostatos:

1) Dėl Nutarimo Nr. 99 projekto

Tikslinti RSC funkcijas atsižvelgiant į tai, kad RSC perduodamos AAA funkcijos, susijusios su valstybinio aplinkos radiologinio monitoringo organizavimu, atlikimu ir ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS ir ARGOS prognozavimo sistemos administravimu. Kiti teikiami pakeitimai susiję su naujomis sąvokomis, įtvirtintomis Lietuvos higienos normoje HN 99:2019 „Gyventojų apsauga įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai“.

2) *Dėl Nutarimo Nr. 330 projekto*

Patikslinti Nutarime Nr. 330 aplinkos ministrui pavestą valdymo sritį, suderinant šią nuostatą su Aplinkos monitoringo įstatymo Nr. VIII-529 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatyme siūlomais pakeitimais, nustatant, kad aplinkos ministras neatsako už radiologinio aplinkos monitoringo sritį.

3) *Dėl Nutarimo Nr. 388 projekto*

AAA perdavus radiologinio aplinkos monitoringo funkcijas, ji nekaups ir netvarkys radiologinio aplinkos monitoringo duomenų, todėl siūloma RSC įgalioti teikti radioaktyvumo lygių monitoringo aplinkoje, geriamojo vandens, pieno ir maisto krepšelio lygių monitoringo ataskaitas Europos Komisijai, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba atitinkamai teiktų gyvūninių žaliavų radiologinės kontrolės duomenis RSC.

Taip pat siūloma įgalioti RSC teikti Europos Komisijai duomenis apie radionuklidų išmetimus į vandenį ir atmosferą (šią funkciją dabar vykdo AAA), kuris kaups ir tvarkys radiologinio aplinkos monitoringo duomenis, reikalingus ataskaitoms.

4) *Dėl Nutarimo Nr. 972 projekto*

Vykdamas Konvencijos dėl operatyvios informacijos apie branduolinę avariją (toliau – Konvencija) nuostatas, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija yra kompetentinga institucija, teikianti Konvencijos 5 straipsnyje nurodytą informaciją Konvencijos šalims. Įvertinus, kad AAA vykdytos ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS ir ARGOS prognozavimo sistemos administravimo funkcijos perduodamos RSC, keičiamas šis nutarimas ir įpareigojamas RSC teikti Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai atitinkamą informaciją.

5) *Dėl Nutarimo Nr. 996 projekto*

Atsižvelgiant į Aplinkos monitoringo įstatymo Nr. VIII-529 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatyme siūlomas pakeitimus, Nutarimas Nr. 966 papildomas gamtinės apšvitos, dirvožemio, geriamojo požeminio vandens, maisto ir maisto žaliavų tyrimų nuostatomis, suformuojami tikslai ir uždaviniai. Radiologinio aplinkos monitoringo funkcijos perduodamos RSC, pavaldžiam Sveikatos apsaugos ministerijai, todėl Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programoje pakeičiamas už valstybinio aplinkos monitoringo radiologinio aplinkos monitoringo dalies įgyvendinimą atsakingas asignavimų valdytojas (t. y. Aplinkos ministeriją pakeičia Sveikatos apsaugos ministerija). Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programa papildoma nuostatomis, reglamentuojančiomis gamtinės apšvitos, dirvožemio, geriamojo požeminio vandens, maisto ir maisto žaliavų tyrimus.

6) *Dėl Nutarimo Nr. 1138 projekto*

Siūloma patikslinti Aplinkos ministerijos nuostatuose nustatytus Aplinkos ministerijos veiklos tikslus ir atliekamas funkcijas aplinkos monitoringo srityje, suderinant šią nuostatą su Aplinkos monitoringo įstatymo Nr. VIII-529 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatyme siūlomais pakeitimais.

7) *Dėl Nutarimo Nr. 1298 projekto*

Siekiant tinkamo perduodamų funkcijų įgyvendinimo, AAA radiologinio monitoringo (valstybinio, savivaldybių ir ūkio subjektų) organizavimui, atlikimui, priežiūrai ir ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS ir ARGOS prognozavimo sistemos administravimui skirtos darbuotojų pareigybės bus perduotos RSC. Turi būti pakeistas Didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičiaus sąrašas (nutarimu Nr. 1298), atitinkamai sumažinant didžiausią leistiną valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičių Aplinkos ministro valdymo sritims priskirtose valstybės institucijose ir įstaigose, padidinant pareigybių skaičių Sveikatos apsaugos ministro valdymo sritims priskirtose valstybės institucijose ir įstaigose.

Aplinkos ministerijai atitinkamai nuo 2021 m. 127 tūkst. eurų sumažinti asignavimai.

8) *Dėl Nutarimo Nr. 1503 projekto*

Numatoma, kad AAA vykdomas funkcijas radiologinių avarių atveju vykdys RSC. Įvertinus, kad Aplinkos ministerijai radiologinių avarių atveju lieka funkcija, susijusi su specializuotų hidrometeorologinių prognozių teikimu, siūloma remiančiąja institucija vietoje Aplinkos ministerijos nurodyti Lietuvos hidrometeorologijos tarnybą prie Aplinkos ministerijos, kurios vienas iš uždavinių – vertinti ir teikti informaciją apie hidrometeorologines sąlygas ir prognozuoti jų kaitą.

9) Dėl Nutarimo Nr. 1872 projekto

Pagal galiojantį reguliavimą duomenų apie veiklą, kurią vykdančios šalinamos radioaktyviosios atliekos, sąvadą tokią veiklą vykdančias asmuo privalo suderinti su AAA, RSC ir Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija. AAA, derindama tokius sąvadás, pagal funkcijas vertina sąvado dalis, susijusias su radiologiniu aplinkos monitoringu; perdavus radiologinio aplinkos monitoringo funkcijas ir šias funkcijas vykdančius specialistus, AAA nebeturės funkcijų ir kompetencijos šioje srityje. Todėl siūloma ASS išbraukti iš duomenų apie veiklą, kurią vykdančios šalinamos radioaktyviosios atliekos, sąvadą derinančių institucijų.

Priėmus siūlomą pakeitimą, dokumentų atitiktį nustatytiems reikalavimams pagal kompetenciją užtikrins RSC ir Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, neliks bereikalingo dokumentų derinimo, mažės administracinė našta AAA.

10) Dėl Nutarimo Nr. 578 projekto

Siūloma Dozimetrinės kontrolės radiacinės avarijos atveju bendruosius nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gegužės 12 d. nutarimo Nr. 578 „Dėl Dozimetrinės kontrolės radiacinės avarijos atveju bendrųjų nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Dozimetrinės kontrolės radiacinės avarijos atveju bendruosius nuostatai), pripažinti netekusiais galios, nes juose nurodyti reikalavimai nebeaktualūs arba atitinkamas reguliavimas nustatytas kitais teisės aktais.

2020-04-29 protokolo Nr. 21 2.2.2 papunktyje nurodytas nutarimo dėl AAA radiologinio monitoringo (valstybinio, savivaldybių ir ūkio subjektų) organizavimui, atlikimui, priežiūrai, ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS ir ARGOS prognozavimo sistemos administravimui skirtos įrangos perdavimo RSC projektas nebus rengiamas, nes paaiškėjo, kad tokiam įrangos kaip turto perdavimui užtenka Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus sprendimo.

5. Derinimas:

- Suderinta be pastabų su Energetikos ministerija, Krašto apsaugos ministerija ir Finansų ministerija;
- Neatsižvelgta į dalį Teisingumo ministerijos ir Vidaus reikalų ministerijos pateiktų pastabų, priežastys aptartos su institucijų atstovais. Pastarųjų ministerijų pastabos iš esmės susijusios su nuorodomis į ES teisės aktus, kurios turėtų būti patikslintos atsižvelgiant į teisingumo ministro 2020-03-06 įsakymo Nr. 1R-72 nuostatas, taip pat su galiojančių Aplinkos ministerijos nuostatų teksto peržiūra ir patikslinimu atsižvelgiant į vidaus reikalų ministro 2020-05-19 įsakymu Nr. 1V-15, kuriuo nauja redakcija išdėstytos Ministerijų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų nuostatų rengimo rekomendacijos. Taip pat Teisingumo ministerija teikė pastabą dėl 2010-03-24 Vyriausybės nutarimo Nr. 330, kad pagal lydimajame medžiagoje nurodomų Įstatymų nuostatas keistųsi ne tik aplinkos ministro, bet ir sveikatos apsaugos ministro valdymo sritis, todėl veikiausiai turėtų būti keičiami ir Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatai. Aplinkos ministerija derinimo pažymoje nurodo, kad **minėtos pastabos ir neatsižvelgimo argumentai aptarti su pastabas teikusiais ministerijų specialistais**. Taip pat nurodoma, kad Aplinkos ministerijos nuostatai bus peržiūrėti ir patikslinti vėliau, nes Nutarimo projektais nekeičiami su ES nuorodomis susiję punktai. Susiję **nutarimai turi būti priimti iki 2020-12-31**, todėl projektais daromi pakeitimai išimtinai susiję tik su funkcijų perdavimu;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė išvados dar nepateikė (Projektas LRVK pateiktas 2020-11-30). Nutarimų projektai svarstyti 2020 m. gruodžio 1 d. tarpinstituciniame pasitarime.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – Įstatymų projektai neprieštarauja Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina svarstyti Vyriausybės posėdyje, prieš tai įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Jurgita Gaižiūnienė, tel. 8 706 63780, el. p. jurgita.gaiziuniene@lrv.lt